

Seletuskiri

Vabariigi Valitsuse määruse „Karjääriastmete nimetused ja palgakoefitsiendid ning karjääriastmete omistamise tingimused“ muutmise eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 75 lõike 2² ja kutseõppeasutuse seaduse § 38 lõike 8 alusel.

Kutseõppeasutuse seaduse 1.06.2026. a jõustuva redaktsiooni § 38 lõige 7 näeb ette, et õpetaja kutseoskuste arendamiseks ja ametialase karjääri kujundamiseks omistatakse õpetajale kutsestandardis kirjeldatud kompetentsidel põhinev karjääriaste. Sama paragrahvi lõikega 6 sätestatakse, et kutseõppeasutuses töötavate üldharidusainete õpetajate puhul lähtutakse karjääriastmete nimetustest, palgakoefitsientidest ning karjääriastme omistamise nõuetest, mis on kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusega põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 75 lõike 2² alusel. Sama paragrahvi lõikes 8 nähakse ette, et kutseõpetaja karjääriastmete nimetused ja palgakoefitsiendid ning karjääriastme omistamise tingimused kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

Vabariigi Valitsus kehtestas 19. veebruaril 2026. a määruse nr 26 „Karjääriastmete nimetused ja palgakoefitsiendid ning karjääriastmete omistamise tingimused“, millega loodi üldhariduse õpetajatele ühtne karjäärimudel. Kavandatava määruse muutmise eesmärk on laiendada karjäärimudeli regulatsiooni ka kutseõppeasutustes töötavatele kutseõpetajatele ning teha määruses vajalikud täpsustused, mis tulenevad kutseõppe eripärast. Muudatus loob ühtse regulatsiooni nii üldhariduse õpetajate, kutseõppeasutuste üldharidusainete õpetajate kui ka kutseõpetajate karjääriastmete kohta. See aitab tagada õpetajate professionaalse arengu toetamise, läbipaistva karjäärimudeli ning seose kutsesüsteemi ja tasustamise vahel kogu haridussüsteemis.

Haridusvaldkonna arengukava 2035 sõnastab õpetaja olulise rolli õppeprotsessi kavandamisel, toetamisel ja tagasisidestamisel, samuti haridusasutuse juhi rolli õppimist ja heaolu toetava õppekultuuri ja -keskkonna loomisel. Oleme olukorras, kus paljud õpetajad on ülekoormatud ja ei ole oma töötingimustega rahul, lahkudes seetõttu töölt tihti suhteliselt karjääri alguses, õpetaja elukutset ei peeta piisavalt atraktiivseks ning kvalifikatsiooninõuetele vastavaid õpetajaid ei ole piisavalt ja nende osakaal väheneb. Praegune olukord (sealhulgas õiguslik regulatsioon) ei toeta piisavalt õpetaja tööalast arengut ega motiveeri ametis jätkama ning seetõttu on vajalik kujundada õpetajate ja kutseõpetajate karjäärimudel. Karjäärimudeli laiendamine kutseõpetajatele on vajalik, et tagada õpetajate pidev areng, piisav järelkasv, kutsehariduse kvaliteet ning lõpetajate oskuste vastavus tööturu vajadustele. See aitab muuta kutseõpet tulemuslikumaks ja atraktiivsemaks ning tagada, et õppijad saavad tiptasemel väljaõppe.

Kutseõpetajate karjäärimudeli rakendamiseks tuleb luua vastav regulatsioon. Kutseõpetaja mängib võtmerolli tööjõuturul vajalike oskustega töötajate ettevalmistamisel, ühendades oma kvalifikatsioonis nii erialased oskused kui ka pedagoogilise pädevuse. Kutseõpetajate kvalifikatsiooninõuded on kirjeldatud kutsestandardites ning nende kvalifikatsioon võib olla Eesti kvalifikatsiooniraamistiku 5.–8. tasemel. Seetõttu on kutseõpetaja karjääriteekond üldjuhul ka üldharidusõpingute moodulite õpetajast erinev.

Kutseõpetajate kvalifikatsiooninõuded erinevad üldhariduskoolide õpetajate ja kutseõppeasutuste üldharidusõpinguid andvate õpetajate kvalifikatsiooninõuetest eelkõige seetõttu, et kutseõpetaja roll, kutseõppe eriala põhiõpingute õppe eesmärgid ja seos töömaailmaga on erinevad. Kui üldhariduskoolide õpetajate kvalifikatsiooninõuded on kujundatud eelkõige akadeemilise aineõpetuse ja pedagoogilise pädevuse põhised, siis kutseõpetajate puhul on selle kõrval keskne roll ka erialasetel praktilistel kompetentsidel ning töökogemusel vastavas valdkonnas.

Kutseõppe eesmärk on anda õpilastele ka konkreetsed ametialased oskused ning valmistada neid ette tööks kindlal erialal. Seetõttu on kutseõpetajate puhul väga oluline praktiline töökogemus ja erialane meisterlikkus. Sageli eeldatakse kutseõpetajalt mitmeaastast töökogemust vastavas valdkonnas ning mõnel juhul võib õpetajana töötada ka spetsialist, kellel ei ole esialgu täielikku pedagoogilist kvalifikatsiooni, kuid kes omandab selle töö kõrvalt. Samuti võivad kutseõpetajate kvalifikatsiooninõuded olla paindlikumad haridustaseme osas, kui tegemist on erialaga, kus sobiva akadeemilise taustaga õpetajaid on keeruline leida, kuid kus on olemas tugevate praktiliste oskustega spetsialistid.

Sellise lähenemise taust on osaliselt ajalooline. Kutseharidus on paljudes riikides, sealhulgas Eestis, kujunenud meistri-õpipoisi traditsioonist, kus õpetamise keskmes oli kogenud praktik, kes andis oma oskused edasi järgmisele põlvkonnale. Sellest traditsioonist tulenevalt on kutseõpetaja roll sageli korruga nii õpetaja, meister kui ka praktikajuhendaja, kes seob teoreetilised teadmised tööprotsesside ja praktiliste oskustega.

Teine oluline põhjus on kutsehariduse tihe seos töömaailmaga. Kutseõppes õpetatavad erialad on sageli väga spetsiifilised ning hõlmavad tehnilisi või praktilisi oskusi, mida on võimalik omandada eelkõige praktilise õppega. Seetõttu on oluline, et õpetajad oleksid kursis kaasaegsete töövõtete, tehnoloogiate ja erialaste standarditega. Paindlikumad kvalifikatsiooninõuded võimaldavad tuua kutsekooli õpetajateks inimesi otse tööelust, kellel on värske praktiline kogemus.

Lisaks on mõjutanud kvalifikatsiooninõuete kujunemist tööjõuturu olukord. Mitmetel tehnilistel või spetsiifilistel erialadel on kvalifitseeritud spetsialiste suhteliselt vähe ning nende palgatase vastavas sektoris võib olla õpetajate omast tunduvalt kõrgem. Näiteks läbiv magistritaseme nõue võiks raskendada kutseõpetajate leidmist ning piirata mõnede erialade õpetamise võimalusi kutseõppeasutustes. Seetõttu võimaldab süsteem teatud juhtudel suuremat paindlikkust, aga seda tingimusel, et õpetajal on tugev erialane kompetents ning ta omandab vajalikud pedagoogilised oskused.

Plaanitav karjäärimudel loob ühtse raamistiku kutseõpetajate professionaalseks arenguks, jättes kooli pidajatele ja koolijuhtidele otsustusruumi kujundada selle sisu vastavalt oma kooli eripärale.

Määrusega muudetakse Vabariigi Valitsuse määruse „Karjääriastmete nimetused ja palgakoefitsiendid ning karjääriastmete omistamise tingimused“ redaktsiooni, mis on Riigi Teatajas avaldatud avaldamismärkega RT I, 26.02.2026, 7.

Muudatus ei loo uusi menetlusi ega täiendavaid haldusprotsesse, vaid laiendab karjäärimudeli sihtrühma ka kutseõpetajatele. Koolide halduskoormuse suurenemine on seotud karjääriastmete omistamise ja vastavate kannete tegemisega Eesti hariduse infosüsteemi ning ka vanemõpetaja astme taotluste menetlemisega kohaliku tasandi komisjonis. Samas võimaldatakse luua

kohaliku tasandil ühiskomisjon üld- ja kutseõpetajatele vanemõpetaja astme omistamiseks. See vähendab halduskoormust. Õpetajatel suureneb halduskoormus vaid juhul, kui nad soovivad taotleda kõrgemat karjääriastet.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Haridus- ja Teadusministeeriumi õpetajapoliitika ja haridusjuhtimise osakonna peaekspert Maarja Keskspaik (tel 735 1146; maarja.keskspaik@hm.ee), õpetajapoliitika ja haridusjuhtimise osakonna juhataja Haana Zuba-Reinsalu (tel 735 1124; haana.zuba-reinsalu@hm.ee), kesk- ja kutseharidusosakonna nõunik Rita Kask-Klesmann (tel 735 0226; rita.kask-klesmann@hm.ee), analüüsisosakonna juhtivanalüütik Kristel Vaher (tel 735 0268, kristel.vaher@hm.ee) ning õigusosakonna õigusnõunikud Marili Lehtmets (tel 735 0289; marili.lehtmets@hm.ee) ja Indrek Kilk (tel 735 0144; indrek.kilk@hm.ee). Eelnõu väljatöötamisse olid kaasatud: Eesti Kutseõppe Edendamise Ühing, Tartu Rakenduslik Kolledž, Tartu Ülikool, Eesti Linnade ja Valdade Liit, Eesti Haridustöötajate Liit. Eelnõu kohaldamise osas rakenduskõrgkoolidele küsiti tagasisidet ka kutseõpet pakkuvatelt rakenduskõrgkoolidelt.

Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud õiguspoliitika osakonna õigusnõunik Marili Lehtmets (tel 735 0289; marili.lehtmets@hm.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse muutmise eelnõu eesmärk on laiendada kehtivat õpetajate karjäärimudelit kutseõpetajatele. Eelnõu koosneb kahest paragrahvist. Paragrahvis 1 nähakse ette Vabariigi Valitsuse 19. veebruari 2026. a määruse nr 26 „Karjääriastmete nimetused ja palgakoeffitsiendid ning karjääriastmete omistamise tingimused“ muudatused ning §-s 2 kehtestatakse määruse jõustumine.

Paragrahv 1 punktiga 1 muudetakse määruse volitusnormi, täiendades seda kutseõppeasutuse seaduse § 38 lõikega 8. Sellega luuakse õiguslik alus kehtiva määruse kohaldamiseks ka kutseõpetajatele.

Õpetajate karjäärimudel on sisult ühtne süsteem ning selle regulatsiooni jagamine mitmesse määrusesse muudaks õigusruumi adressaatide jaoks tarbetult keerukamaks. Ühtne määrus võimaldab käsitleda karjäärimudelit tervikliku regulatsioonina ja tagab normide selgema ning paremini mõistetava rakendamise.

Ühise määruse kehtestamine toetab ka halduskoormuse ja regulatsioonide arvu vähendamise eesmärki. Kahe sisult sarnase määruse loomine suurendaks normide hulka ilma sisulist lisaväärtust andmata, samas kui üks koondatud määrus aitab vältida dubleerimist ning lihtsustab nii regulatsiooni kasutamist kui ka haldamist.

Õpetajate karjäärimudel on õpetajapoliitika horisontaalne meede, mis puudutab õpetajate ametialast arengut sõltumata sellest, kas õpetaja töötab põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse või kutseõppeasutuse seaduse alusel. Sellest tulenevalt on põhjendatud käsitleda karjäärimudelit sisuliselt ühtse süsteemina ning reguleerida seda ühes määruses.

Paragrahv 1 punktiga 2 laiendatakse määruse reguleerimisala. Edaspidi kehtestab määrus lisaks põhikooli ja gümnaasiumi õpetajatele ka kõigi kutseõppeasutuse õpetajate karjääriastmed, olenemata sellest, kas nad on üldharidusainete õpetajad või kutseõpetajad.

Määrus ei kohaldu rakenduskõrgkoolidele. Rakenduskõrgkoolide õppeprorektorite ühine seisukoht ja ettepanek oli, mitte rakendada kutseõpetajate karjäärimudelit rakenduskõrgkoolides samal kujul nagu kutseõppeasutustes või näha ette rakenduskõrgkoolidele erisused, mis võimaldaksid säilitada nende akadeemiliste ametikohtade süsteemi ning vältida paralleelsete karjäärimudelite tekkimist. Põhjenduseks toodi, et samad õppejõud õpetavad paralleelselt nii kõrgharidusõppes kui ka kutseõppes. Eraldiseisev kutseõpetajate karjäärimudel võib seetõttu tekitada olukorra, kus ühe õppejõu tööle peaks rakenduma kaks erinevat karjäärimudelit ja tasustamise loogikat. See võib olla vastuolus rakenduskõrgkoolide sisemiste akadeemiliste ametikohtade ja tasustamispõhimõtetega. Samuti erineb rakenduskõrgkoolide kutseõppe sihtrühm tavapärasest kutsehariduse õppijaskonnast – tegemist on peamiselt täiskasvanud õppijatega, kes täiendavad oma kvalifikatsiooni või teevad karjääripöört. Õppeprorektorid näevad riski, et kutseõpetajate karjäärimudel, mis on kujundatud eelkõige kutseõppeasutuste konteksti silmas pidades, ei pruugi rakenduskõrgkoolides sobituda olemasoleva akadeemiliste ametikohtade süsteemi, töökorralduse ja tasustamispõhimõtetega.

Paragrahvi 1 punktiga 3 tunnistatakse kehtetuks määruse § 2. Muudatuse eesmärk on korrastada regulatsiooni seoses karjäärimudeli laiendamisega kutseõppeasutustes töötavatele õpetajatele. Kui seni kohaldati määrust kutseõppeasutustes üksnes üldharidusainete õpetajatele, siis muudatuse tulemusel kohaldatakse määrust edaspidi kõigile kutseõppeasutuse õpetajatele, mistõttu eraldi sätte säilitamine ei ole enam vajalik.

Paragrahvi 1 punktiga 4 täiendatakse määruse § 3 lõiget 2, mis sätestab, et karjäärimudel tugineb õpetaja kutsestandarditele. Edaspidi kehtib põhimõte, et karjäärimudel tugineb õpetaja ja kutseõpetaja kutsestandarditele.

Õpetaja karjäärimudel põhineb kutsestandarditel. Kutsestandard määratleb õpetajatöö sisu ning kirjeldab teadmisi, oskusi ja hoiakuid, mida on vaja kutsealal tulemuslikuks tegutsemiseks. Üldhariduse õpetajate puhul on olemas kutsestandardid: õpetaja, tase 7; vanemõpetaja, tase 7; meisterõpetaja, tase 8. Kutseõpetajate kutsestandardid on järgmised: kutseõpetaja, tase 5; kutseõpetaja, tase 6; kutseõpetaja, tase 7 ja kutseõpetaja, tase 8.

Kutseõppeasutuse seaduse paragrahv 39 lõike 3 kohaselt on kutseõpetajate kvalifikatsiooninõuded määratletud kutsestandardites ning lõike 5 kohaselt hindab õpetaja kvalifikatsiooni nõuetele vastavust kooli direktor.

Erinevalt õpetaja kutsestandarditest algavad kutseõpetaja kutsestandardid 5. tasemest, mis on kutsehariduse eripära ning tingitud vajadusest kaasata õpetamisse tugeva praktilise töökogemusega spetsialiste. Kutseõpetaja, tase 5 on kutsestandardi hierarhias madalaim tase ning kirjeldab õpetajat, kellel on tugev erialane kompetents ning kes suudab juhendada õppijaid praktiliste tööoskuste omandamisel, sageli koos kogenuma õpetaja või meeskonna toel. Sellel tasemel rõhutatakse eelkõige õppijate praktilise töö ja praktika juhendamist ning erialaste töövõtete õpetamist. Praktikas tähendab see, et õpetajaks võib olla spetsialist, kes tuleb otse töömaailmast ning kelle pedagoogiline ettevalmistus võib olla alles omandamisel. Selline lähenemine on oluline, et kutseharidus saaks kaasata õpetajatena oma ala praktikuid ning tagada õpetamise tugev seos tööeluga.

Järgmine aste on kutseõpetaja, tase 6, kus eeldatakse juba suuremat pedagoogilist iseseisvust ning võimekust planeerida ja läbi viia õppeprotsessi terviklikumalt. Kutseõpetaja, tase 7 kirjeldab aga õpetajat, kes vastutab õppeprotsessi kavandamise, õppijate arengu toetamise ja

õpikeskkonna kujundamise eest ning kellel on kõrgem professionaalne pädevus ja suurem vastutus õpetamise kvaliteedi eest. Kutseõpetaja, tase 8 – lisaks juba 7. taseme kutseõpetaja kutsestandardis nimetatud igapäevasele õpetamisele, osaleb nimetatud kutsega õpetaja ka õppekavade ja erialaõppe arendamises, teeb koostööd tööandjate ja teiste partneritega ning panustab kutsehariduse kvaliteedi ja maine kujundamisse. Samuti analüüsib ta oma õpetamistegevust ja tegeleb järjepideva professionaalse enesearendamisega. Tase 8 kutseõpetajalt oodatakse ka aktiivset rolli haridusprotsesside arendamisel, koostöös kolleegidega ning erialaõppe kvaliteedi parandamisel. Üldjuhul on 8. taseme kutseõpetajal kõrgharidus õpetatavas valdkonnas või kõrgharidus ja töökogemus õpetatavas valdkonnas. Kui õpetataval erialal puudub kõrghariduse saamise võimalus, on soovitatav omada kutsetunnistust õpetatavas valdkonnas ja töökogemust kutseõpetajana. Kutseõpetaja, tase 8 on õpetamisala valdkonna ettevalmistusega, mis on omandatud tasemeõppes või täienduskoolitusel.

Samas seab kutseõppeasutuse seadus koolidele ka olulise kvaliteedinõude: koolis ei tohi kutseõpetaja kutsestandardi madalaimale tasemele (st tase 5) vastavaid õpetajaid olla üle 20% õpetajatest. Selle piirangu eesmärk on tagada tasakaal. Ühelt poolt võimaldab süsteem kaasata õpetajatena praktikuid ja alustavaid õpetajaid, kelle pedagoogiline kvalifikatsioon ei pruugi olla veel täielikult välja kujunenud. Teisalt peab koolis siiski olema piisavalt kõrgema taseme pädevusega õpetajaid, kes tagavad õppe kvaliteedi, õppekavade arendamise ja metoodilise juhtimise.

Paragrahvi 1 punktiga 5 täiendatakse määruse § 4 lõiget 1 punktidega 5 ja 6, sätestades täiendava alusena alustava õpetaja astme omistamise tingimuste loetellu ka alustavatele kutseõpetajatele kohalduvad tingimused.

Paragrahvi 4 lõike 1 punkti 5 kohaselt saab edaspidi alustava õpetaja karjääriastme omistada ka esmakordselt õpetajana tööle asuvale inimesele, kes vastab 5.–7. taseme kutseõpetaja kutsestandardis kehtestatud nõuetele. Lisatava paragrahvi 4 lõike 1 punkti 6 kohaselt ka inimesele, kes asub esmakordselt õpetajana tööle ametikohale, kus eeldatakse vastavust 6.–7. taseme kutseõpetaja kvalifikatsioonile, aga õpetaja on alles ametikohale vajavat kvalifikatsiooni omandamas.

5. taseme kutseõpetajalt eeldatakse keskharidust või kutsekeskharidust ning erialast töökogemust või kutsetunnistust, kõrgematel tasemetel on üldjuhul nõutav kõrgharidus ja õpetamisalane ettevalmistus. Seega alustava õpetaja astme saab omistada inimesele, kes vastab kutsehariduse 5.–7. taseme kutseõpetaja kutsestandardi nõuetele, kuid alustab esmakordselt tööd õpetajana. Samuti ka inimesele, kes kandideerib 6. või 7. taseme kutseõpetaja ametikohale ja ta veel kutsestandardi selle taseme nõuetele ei vasta, kuid on vastavaid kompetentse omandamas. Nende õpetajatega võib direktor kutseõppeasutuse § 39 lõike 10 kohaselt ühe korra sõlmida tähtjalise töölepingu kuni kolmeks aastaks.

Paragrahvi 1 punktiga 6 täiendatakse õpetaja astme omistamise regulatsiooni selliselt, et astme kompetentsid võivad olla kirjeldatud lisaks õpetaja, tase 7 kutsestandardile ka kutseõpetaja 5.–7. taseme kutsestandardites.

Paragrahvi 1 punktiga 7 lisatakse määruse § 5 lõikesse 2 õpetaja astme omistamise tingimuste loetellu ka kutseõpetajate puhul rakendatav astme omistamise tingimus. Õpetaja astme saab edaspidi omistada vähemalt ühe aasta õpetajana töötanud inimesele, kes vastab 5.–7. taseme kutseõpetaja kutsestandardis kehtestatud nõuetele.

Paragrahvi 1 punktiga 8 sõnastatakse määruse § 5 lõige 5 järgmiselt: (3) *Õpetaja karjääriastme omistab direktor õpetajale kümne tööpäeva jooksul pärast õpetaja tööle asumist. Õpetaja karjääriaste omistatakse tähtajatult ning see kehtib kuni õpetajale omistatakse kõrgem karjääriaste.* Muudatus on vajalik, sest õpetaja karjääriaste omistatakse ilma tähtaega määramata. Mõne õpetaja jaoks ongi soov olla õpetaja astmel ja puudub tahe pürgida vanem- või meisterõpetajaks. On oluline, et oleks selge, et sellisel juhul on see aste tähtjatu ehk õpetaja ei pea tegema täiendavaid toiminguid ega oma astet mingi aja tagant uuendama. Kui aga õpetaja taotleb kõrgemat karjääriastet ja see talle omistatakse, ei jää samaaegselt kehtima ka õpetaja aste. Küll aga on kõrgemad astmed tähtjalised ning kui õpetaja kõrgemat astet teistkordselt tähtaja lõppedes ei taotle, omistatakse talle tagasi õpetaja aste.

Paragrahvi 1 punktiga 9 täiendatakse määruse § 6 lõike 1 vanemõpetaja astme omistamise regulatsiooni selliselt, et astme kompetentsid võivad olla kirjeldatud lisaks vanemõpetaja, tase 7 kutsestandardile ka kutseõpetaja, tase 7 kutsestandardis.

Paragrahvi 1 punktiga 10 lisatakse määruse § 6 lõikesse 2 vanemõpetaja astme omistamise tingimuste loetellu ka kutseõpetajate puhul rakendatavad astme omistamise tingimused. Vanemõpetaja astme saab edaspidi omistada õpetajale, kes omab kutseõpetaja, tase 7 kutset või omab kutseõpetaja, tase 7 kutsestandardis kirjeldatus kompetentse, kuid puudub vastav kutse.

Paragrahvi 6 lõikesse 2 lisatava punkti 3 kohaselt omistatakse vanemõpetaja karjääriaste õpetajale, kes omab kutseõpetaja, tase 7 kutset. Sama paragrahvi sama lõike punktiga 4 sätestatakse, et vanemõpetaja karjääriaste omistatakse ka õpetajale, kes vastab kutseõpetaja, tase 7 kutsestandardis kirjeldatud kompetentsidele, kuid kellel puudub vastav kutse. See tähendab, et vanemõpetaja karjääriastme võib omistada ka õpetajale, kellel formaalset kutseõpetaja, tase 7 kutset ei ole, kuid kes on oma oskuste ja pädevustega saavutanud kutsestandardis kirjeldatud taseme.

Paragrahvi 1 punktiga 11 laiendatakse paragrahvi 6 lõike 3 kohaldamist ka kutseõpetajatele, kellel on olemas kutseõpetaja, tase 7 kutsetunnistus. Kui kutseõpetaja on saanud kutse andjalt kutseõpetaja, tase 7 kutsetunnistuse ja esitanud direktorile taotluse vanemõpetaja karjääriastme omistamiseks, omistab direktor õpetajale vanemõpetaja astme taotluse esitamisest kümne tööpäeva jooksul.

Paragrahvi 1 punktiga 12 täpsustatakse § 6 lõike 4 regulatsiooni ning laiendatakse selle kohaldamist ka kutseõpetajatele, kellel ei ole kutseõpetaja, tase 7 kutsetunnistust, kuid kellel on vastavas kutsestandardis kirjeldatud kompetentsid. Sellisel juhul tuleb õpetajal vanemõpetaja astme omistamiseks esitada määruse §-s 7 nimetatud komisjonile taotlus ja oma töö analüüs, milles lähtutakse vastava kutsestandardi õpetajatöö komponentidest. Komisjon lahendab taotluse, sh hindab esitatud töö analüüsi kahe kuu jooksul, võttes aluseks kutsestandardis kirjeldatud kompetentside olemasolu ning viib vajaduse korral õpetajaga läbi vestluse.

Lisaks täpsustatakse regulatsiooni võrreldes senise korraga ka taotluse esitamise aadressaadi ja taotluse esitamise aja osas. Praktikas on tekkinud küsimusi, kellele ja millal tuleb taotlus esitada. Kuivõrd haldusmenetluse seaduse kohaselt algab haldusmenetlus taotluse esitamisega, kuid kehtivas regulatsioonis ei olnud selgelt määratletud taotluse esitamise aega ega menetluse üldist kestust, oli võimalik tõlgendus, et õpetaja saab taotluse esitada igal ajal. Samas oli määruses ette nähtud tähtaeg üksnes ühele menetlustoimingule – töö analüüsi hindamisele – ning vestluse läbiviimisele tähtaega kehtestatud ei olnud.

Arvestades, et otsuse vanemõpetaja astme omistamise kohta teeb komisjon ning ka töö analüüsi hindamine toimub komisjoni poolt, on haldusmenetluse seadusega kooskõlas olev ja õigusselgust tagav lahendus sätestada, et ka taotlus esitatakse komisjonile. Samuti tuleneb sellest, et enne komisjoni moodustamist ei ole õpetajatel tegelikult võimalik taotlust ega töö analüüsi esitada, kuna puudub pädev organ, kes saaks taotluse menetlusse võtta.

Selguse huvides sätestatakse nüüd sõnaselgelt ka see, et taotluse esitamine toimub voorupõhiselt ning taotluse saab esitada üksnes komisjoni välja kuulutatud taotlusvooru ajal. See välistab võimaluse esitada taotlusi jooksvalt ning tagab menetluse ühtse, läbipaistva ja hallatava korralduse.

Paragrahvi 1 punktiga 13 täiendatakse § 6 lõikega 4¹, millega sätestatakse komisjoni kohustus kuulutada vähemalt üks kord aastas välja vanemõpetaja astme taotlusvoor. Muudatuse eesmärk on selgitada, et oluline ei ole komisjoni kogunemine minimaalselt üks kord aastas, vaid kohustus tagada õpetajatele vähemalt kord aastas võimalus taotleda vanemõpetaja astet. Kui taotlusvoorus ühtegi taotlust ei esitata, ei ole komisjonil kohustust koguneda. Muudatus on vajalik õigusselguse ja menetluse proportsionaalse korraldamise tagamiseks ning tingib ka paragrahvi 1 punkti 16 muudatuse.

Paragrahvi 1 punktiga 14 muudetakse määruse § 7 lõike 1 sõnastust, mis kehtestab vanemõpetaja astet omistava komisjoni liikmete arvu ja liikmete ametikohad. Muudatus on vajalik, kuivõrd määrusega reguleeritakse õpetajate karjääriastmete omistamine laiemalt kui üldhariduskoolides. Edaspidi on määruse kohaldamisalas ka kõik kutseõppeasutuses töötavad õpetajad, sh kutseõpetajad. Kutseõppeasutuste erisus üldhariduskoolidega seisneb selles, et lisaks üldharidusainete õpetajatele on õpetajateks ka erialaõpetajad ehk kutseõpetajad. Kuna koolis on erinevate haridusliikide õpetajaid, siis peaks olema võimalus moodustada ühiskomisjon. Jätkuvalt on üldreeglina komisjon kolmeliikmeline, kuid juhul kui komisjon hindab nii üldharidusainete õpetajaid kui ka kutseõpetajaid, võib komisjon olla ka neljaliikmeline. Neljaliikmelises komisjonis on lisaks esindatud ka vanemõpetaja või meisterõpetaja astet omav kutseõpetaja.

Paragrahvi 1 punktiga 15 täpsustatakse määruse § 7 lõike 3 esimese lause sõnastust, asendades sõna „töökorrast“ sõnadega „korrast, milles sätestatakse muuhulgas vanemõpetaja astme taotlusvoorude tähtajad ja nõuded õpetaja töö analüüsile“.

Muudatuse eesmärk on täpsustada regulatsiooni ulatust. Termin „töökord“ viitab tavapäraselt haldusorgani sise-eeskirjale, millega reguleeritakse eelkõige organi sisemist töökorraldust, sealhulgas koosolekute korraldamist, otsuste tegemise korda, liikmete õigusi ja kohustusi, dokumenteerimist, protokollimist ning menetlusreegleid. Selline regulatsioon on oma olemuselt suunatud haldusorgani sisemisele tegevusele ega ole üldjuhul mõeldud looma õigusi või kohustusi haldusorganist väljaspool olevatele isikutele.

Vanemõpetaja astme omistamise komisjoni puhul on aga vajalik, et komisjoni moodustaja saaks lisaks komisjoni sisemise töö korraldamisele kehtestada ka reeglid, millel on mõju komisjonist väljapoole. Eelkõige puudutab see vanemõpetaja astme taotlusvoorude tähtaegade kehtestamist ning nõuete määramist õpetaja esitatava töö analüüsile. Seetõttu asendatakse määruses termin „töökord“ üldisema mõistega „kord“. Selline sõnastus võimaldab komisjoni moodustajal kehtestada regulatsiooni, mis hõlmab lisaks komisjoni sisemisele töökorraldusele ka taotlusmenetluse korraldamist ning taotlejatele kohalduvaid nõudeid. Muudatus aitab tagada

regulatsiooni selguse ja õigusliku täpsuse ning väldib olukorda, kus töökorrale omistatakse ulatus, mis ei vasta selle tavapärasele õiguslikule tähendusele.

Paragrahvi 1 punktiga 16 muudetakse määruse paragrahvi 8 lõike 1 teine lause tunnistatakse kehtetuks. Vt paragrahvi 1 punkti 13 selgitust.

Paragrahvi 1 punktiga 17 täiendatakse määruse § 9 lõikes 1 esitatud meisterõpetaja astme omistamise regulatsiooni selliselt, et astme kompetentsid võivad olla kirjeldatud lisaks meisterõpetaja, tase 8 kutsestandardile ka kutseõpetaja, tase 8 kutsestandardis.

Paragrahvi 1 punktiga 18 täiendatakse määruse paragrahvi 9 lõiget 2 selliselt, et edaspidi on õigus omistada meisterõpetaja aste taotluse alusel ka kutseõpetajale, kellel on kutsetase kutseõpetaja, tase 8. Astme omistamiseks esitab õpetaja direktorile taotluse. Taotluse esitamisega kaasneb vähene halduskoormus, kuid ilma taotluse esitamiseta ei pruugi direktor saada teada asjaolust, et õpetajale on omistatud kutseõpetaja, tase 8 kutse.

Paragrahvi 1 punktiga 19 muudetakse paragrahvi 10 selliselt, et olemasolev tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõigetega 2 ja 3. Lisatava lõikega 2 kehtestatakse, et kui õpetaja töötab mitmes koolis erinevate kvalifikatsiooninõuetega õpetaja ametikohtadel, kantakse Eesti hariduse infosüsteemi iga ametikoha kohta sellele ametikohale omistatud karjääriaste. EHISesse luuakse uus andmetunnus (*õpetaja kvalifikatsioonigrupp*), mis näitab, millise kvalifikatsiooninõudega õpetaja ametikohta õpetaja täidab vastavalt õigusaktidele. Kvalifikatsioonigrupid on: **üldharidusainete õpetajad** (põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74¹ lõige 4 või § 99) ehk põhikooli õpetajad, gümnaasiumi õpetajad ja kutseõppeasutuse üldharidusõpingute õpetajad ja mittestatsionaarse üldharidusõppe õpetajad; **valikainete või valikkursuste õpetajad** (põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74¹ lõige 5), kelleks on põhikooli valikaine õpetajad ja gümnaasiumi valikkursuse õpetajad ning **kutseõpetajad** (kutseõppeasutuse seaduse § 39 lõige 3 ja lõige 10).

Muudatust on vaja, sest praktikas on olemas juhuseid, kus ühes koolis töötab õpetaja üldharidusainete õpetajana (nt kunstiõpetajana) ja kutseõppeasutuses samal ajal eriala õpetaja ehk kutseõpetajana (nt siiditrüki õpetajana). Kuigi määruse §-s 11 on sätestatud reegel, et aste liigub õpetajaga kaasa, siis teatud juhtudel, kui minnakse õpetajaks hoopis teisele kvalifikatsiooninõuetega ametipositsioonile, ei ole see otstarbekas ega mõistlik. Sellest tulenevalt peab olema võimalik Eesti hariduse infosüsteemis märkida ühele õpetajale mitu karjääriastet.

Lõikega 3 lisatakse ka põhimõte, et kui õpetaja töötab mitmes koolis sama kvalifikatsiooninõudega ametikohal ja talle on sellel ametikohal juba aste omistatud, ei kanta sama ega madalamat astet Eesti hariduse infosüsteemi uuesti, kui olemasolev aste on kehtiv. Teisisõnu, kui õpetaja töötab ühes koolis aineõpetajana ja talle on omistatud juba õpetaja aste, siis kui ta töötab ka teises koolis aineõpetajana ja teine kool läheb EHISesse sama astet märkima, ei ole vaja seda teha, sest õpetajale on juba aste infosüsteemi kantud ja see on kehtiv.

Paragrahvi 1 punktiga 20 muudetakse paragrahv 11 sõnastust. Muudetakse normi pealkirja, täpsustades, et lisaks astme säilitamise regulatsioonile, juhul kui õpetaja asub tööle ühest koolist teise, sisaldab paragrahv ka regulatsiooni selle kohta, kui õpetaja töötab samaaegselt mitmes koolis erinevate kvalifikatsiooninõuetega õpetaja ametikohtadel.

Uus paragrahvi sõnastus on järgmine:

„§ 11. Astme säilitamine õpetaja tööle asumisel ühest koolist teise või töötamisel samaaegselt mitmes koolis

(1) *Õpetajale omistatud aste säilib õpetaja tööle asumisel ühest koolist teise samadele kvalifikatsiooninõuetele vastavale ametikohale.*

(2) *Kui õpetaja töötab mitmes koolis erinevate kvalifikatsiooninõuete ga õpetaja ametikohtadel, omistatakse õpetajale aste iga ametikoha kohta.“*

Paragrahvi 11 lõikes 1 sisaldub seni kehtiv põhimõte, et õpetajale omistatud aste säilib õpetaja tööle asumisel ühest koolist teise. Küll aga lisatakse täpsustus, et vaid juhul, kui õpetaja liikus samale kvalifikatsiooninõuetele vastavale ametikohale. Ehk kui õpetaja on üldharidusainete õpetaja ühes koolis ja liigub teise kooli samuti üldharidusainete õpetajaks (olgu see põhikool, gümnaasium või kutseõppeasutus), siis aste säilib. Kui aga üldharidusõpetaja liigub kutseõpetajaks, siis aste kaasa ei liigu. Kui õpetajale on üldhariduskoolis omistatud kunstiõpetajana vanemõpetaja karjääriaste ja asub väikse koormusega ka kutseõppeasutusse kunstivaldkonna/disainivaldkonna kutseõpetajaks, siis seal ei pruugi olla ta kompetentsidelt vanemõpetaja astmel.

Paragrahvi 11 lisatava lõikega 2 reguleeritakse olukord, kui õpetaja töötab mitmes koolis erinevate kvalifikatsiooninõuete ga õpetaja ametikohtadel. Sellisel juhul omistatakse õpetajale aste iga ametikoha kohta ehk vastava kvalifikatsioonigrupiga seotud õpetaja ametikohale. Kool näeb õpetaja andmeid EHISesse sisestades, kas vastavale ametikoha kvalifikatsioonile on aste juba sisse kantud. Kui ei ole, siis tuleb koolil aste omistada ja vastav kanne EHISesse teha.

Paragrahvi 1 punktiga 21 täiendatakse määruse § 12 lõikeid 1, 2 ja 3 ja lisatakse, et astmete aluseks olevate palgakoefitsientide alus saab tuleneda ka kutseõppeasutuse seaduse § 40 lõike 4 või 5 alusel Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud töötasu alammäärast. Alates 1. juunist 2026 on seni vaid põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses kehtestatud õpetaja palga kollektiivlepingu ja palga alamäära regulatsioon ka kutseõppeasutuse seaduses ning tagatud ka kõigile kutseõppeasutuses töötavatele õpetajatele.

Paragrahvi 1 punktiga 22 muudetakse määruse § 13 lõiget 1, § 14 lõiget 1, § 15 lõiget 1 ja § 16 lõiget 1, asendades sõnad „õpetajana töötavale inimesele“ sõnadega „töötavale õpetajale“. Muudatus on tehniline ning selle eesmärk on muuta normi sõnastus selgemaks ja ladusamaks. Sisulist muudatust regulatsiooniga ei kaasne. Kuna rakendussätted käsitlevad määruse jõustumise ajal koolis töötavaid õpetajaid, ei ole vajalik eraldi rõhutada, et tegemist on inimesega.

Paragrahvi 1 punktidega 23–26 muudetakse määruse rakendussätteid, mis nägid algselt ette vaid määruse rakendamise täpsustused määruse jõustumise ajal kutseõppeasutuses töötavatele üldharidusainete õpetajatele. Muudetakse määruse § 13 lõiget 3, § 14 lõiget 2, § 15 lõiget 1 ja § 16 lõiget 2. Muudatusega laiendatakse määruse jõustumise ajal töötavale õpetajale rakendamist ka kutseõpetajatele ja nähakse ette, et vastava astme omistamine peab olema kutseõppeasutustes tehtud hiljemalt 1. septembriks 2026. a ning, et vanemõpetaja komisjon peab olema moodustatud hiljemalt 1. septembriks. 2026. a. Samuti lisatakse, et kool teeb Eesti hariduse infosüsteemi kande astme omistamise kohta alates 15. augustist 2026. Kanne EHISes ei ole õigusliku tähendusega, õpetaja õigused on tagatud astme omistamise otsusega. Kuivõrd mitmes koolis töötavate erinevate kvalifikatsiooninõuete ga õpetajate märkimise tehnoloogiline arendamine võtab aega, täpsustatakse, et kutseõppeasutused saavad kandeid teha alates 15. augustist, mitte koheselt määruse jõustumise järgselt.

Paragrahv 1 punktiga 27 tunnistatakse kehtetuks määruse paragrahvi 17 lõikes 2 toodud määruse jõustumise erisus, sest käesoleva määruse paragrahviga 2 nähakse ette, et käesolev määrus jõustub 2026. aasta 1. juunil.

Paragrahvis 2 sätestatakse käesoleva määruse jõustumise aeg. Määrus jõustub 2026. aasta 1. juunil.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Tegemist on regulatsiooniga, mille kohaselt määratakse karjääriaste ka kutseõppeasutuses töötavale kutseõpetajale.

Kutseõppeasutustes töötab 2025/2026. õa-1¹ kokku 2066 õpetajat. Neist 2066-st õpetajast on kutseõpetajaid 1907². Õpetaja ametikohtadel töötavaid kutseõpetajaid on kokku 1539.

Kutseõpetajate karjäärimudel rakendub neist 1539-st kutseõpetajast **1535 kutseõpetajale** (80% kutseõpetajatest), kellega on sõlmitud tööleping, kelle kõrgeim omandatud kvalifikatsioon on vähemalt keskharidus või vastav kvalifikatsioon ning kes töötavad õpetaja ametikohal.

Karjäärimudel ei rakendu:

- **neljale kutseõpetajale 1539-st**, sest kuigi need kutseõpetajad töötavad õpetaja ametikohal, on nende kõrgeim omandatud kvalifikatsioon põhiharidus või vastav kvalifikatsioon;
- ülejäänud **380 kutseõpetajale**, kuna nemad ei tööta õpetaja ametikohal või nad pakuvad õppeteenust võlaõigusliku lepingu alusel.

Kutseõpetaja või üldõpingute õpetaja	Lepingu liik	Ametikoht	Õpetajate arv
<i>* ei ole eristatav</i>	<i>tööleping</i>	<i>2. õpetajad</i>	<i>4</i>
kutseõpetaja	tööleping	1. juht või tugispetsialist, kes tegeleb õppetööga ³	56
kutseõpetaja	tööleping	2. õpetajad	1539
kutseõpetaja	VÕS leping	2. õpetajad	324
<i>kutseõpetaja Kokku</i>			<i>1907</i>
üldõpingute õpetaja	tööleping	2. õpetajad	375
üldõpingute õpetaja	VÕS leping	2. õpetajad	23

¹ EHISE õpetajate ja akadeemiliste töötajate alamregister, andmed 10.11.2025 seisuga.

² Kutseõpetajad ja kutsekeskharidusõppe üldõpingute õpetajad eristatakse kutsekeskharidusõppe üldõpingute mooduli ametitunnuse alusel (1 – üldõpingute õpetaja; 0 - kutseõpetaja). Kuna kutseõpetaja võib täita mitut erinevat ametikohta ning omada mitut erinevat lepingut liigi alusel, siis on kutseõpetajate arv lepingu liigi ja ametikoha grupi alusel kokku liites suurem kui 1907 (sellised õpetajad kajastuvad mitmekordselt).

³ EHISE andmebaasi ei ole nende kutseõpetajate puhul märgitud eraldi õpetaja ametikohta, tundide andmine on seotud juhid või tugispetsialisti ametikohaga.

<i>üldõpingute õpetaja</i>			
<i>Kokku</i>			397
Üldkokkuvõte			2066

- *Õpetajad, kes töötavad rohkem kui ühel ametikohal ametinimetuse alusel ja/või kellega on sõlmitud nii tööleping kui võlaõiguslik leping, kajastuvad selles andmetabelis mitmekordselt. Kokku ja üldkokkuvõtte ridadel on õpetaja loendatud ühekordselt.*

1535 kutseõpetajat jagunevad nelja karjääriastme vahel

Aste	Kutseõpetajate arv
alustav õpetaja	127
õpetaja	1368
vanemõpetaja	39
meisterõpetaja	1
Üldkokkuvõte	1535

Kutseõpetajate karjäärimudeli kehtestamine mõjutab eelkõige haridusvaldkonda ning õpetajate professionaalset arengut. Karjäärimudel loob õpetajatele selgema ja süsteemse arenguraamistiku, mis toetab pädevuste järjepidevat arendamist kogu karjääri jooksul. See aitab ühtlustada ootusi õpetajate tööle ja pädevustele ning toetab kvaliteetse õppe tagamist kutsehariduses. Seetõttu on mõju haridussüsteemile ja õppe kvaliteedile hinnatav olulisena. Mudel võimaldab tunnustada õpetajate erinevaid pädevustasemeid ja suurendada kutseõpetajate vastutust õppe arendamisel.

Karjääriastmed on seotud õpetaja kutsetasemetega ja karjääriastmete kompetentsid (st see, milliseid oskusi konkreetsel astmel töötamine eeldab) on kirjeldatud kutsestandardites. Kutseõpetaja karjäärimudeli astmed on seotud palgakoeffitsientidega, st kõrgematele karjääriastmetele tõustes (vanemõpetaja ja meisterõpetaja) on õpetajal võimalik teenida suuremat sissetulekut. Kõrgem töötasu on ka motivaatoriks panustamaks kutseõpetaja ametisse mitte ajutiselt, vaid pikema perioodi vältel. Karjääriastmestiku kehtestamine võib avaldada mõju ka õpetajaameti atraktiivsusele. Selge ja läbipaistev karjäärimudel ning professionaalse arengu võimalused aitavad väärtustada õpetajaametit ja toetada kvalifitseeritud õpetajate püsivust haridussüsteemis.

Oluliselt mõjutatud on ka kutseõppeasutuste juhid ja juhtkonnad, kes vastutavad karjäärimudeli rakendamise, õpetajate arengu toetamise ning töökorralduse ja tasustamisega seotud otsuste tegemise eest. Karjäärimudeli rakendamine eeldab koolijuhtidelt süsteemset lähenemist õpetajate hindamisele, mentorluse korraldamisele ja tööülesannete diferentseerimisele. Kaudselt mõjutab karjäärimudeli rakendamine kutseõppeasutusi tervikuna, kuna see võib mõjutada organisatsiooni töökorraldust, koostööd õpetajate vahel ning õppe kvaliteedi arendamist.

Pikemas perspektiivis avaldub mõju ka kutsehariduses õppijatele ja tööturule, sest õpetajate professionaalse arengu toetamine ja õppe kvaliteedi paranemine aitab kaasa õppijate paremale ettevalmistusele ning tugevdab kutsehariduse seost tööturu vajadustega. Paremini ettevalmistatud kutseõpetajad suudavad koolitada oskustöajõudu, kes vastab tööturu ootustele, aidates seeläbi kaasa majanduse arengule.

Ebasoovitava mõju risk tuleneb karjääriastmete tähtajalisusest, sest kõrgem töötasu ei ole õpetajale püsiv garantii. Selle säilitamiseks peab õpetaja viie aasta möödudes uuesti tõendama vanemõpetaja või meisterõpetaja karjääriastme kompetentside olemasolu.

Haridusasutuste töökorraldusele on mõju mõõdukas. Karjäärimudeli rakendamine eeldab koolidelt süsteemsemat lähenemist õpetajate arengu toetamisele, hindamisele ja mentorluse korraldamisele. Samas aitab see kaasa rollide selgemale jaotumisele ning soodustab koostööd ja kogemuste jagamist õpetajate vahel.

Koolide jaoks tähendab töökoormuse suurenemine Eesti hariduse infosüsteemis õpetajale karjääriastme määramist ning töölepingu muutmist. Karjäärimudeli kehtestamine eeldab koolijuhilt õpetajaga sõlmitud töö- ja palgakorralduse läbimõtestamist ja vajadusel muutmist. Kui õpetaja on omandanud järgmise karjääriastme omistamist võimaldava kvalifikatsiooni ja/või kompetentsid, võib koolijuhil tekkida vajadus töölepingut muuta juhul, kui karjääriaste on lepingus välja toodud ning omistatud astmega kaasneb kõrgem palk vastavalt karjääriastmega seotud koefitsiendile. Õpetajale omistatud aste tuleb sisestada Eesti hariduse infosüsteemi, ja juhul, kui õpetaja töötab mitmes õppeasutuses sama kvalifikatsiooninõudega kehtival ametikohal ja talle on sellel ametikohal juba aste teise õppeasutuse poolt infosüsteemi kantud. Kui kool märgib õpetaja astme Eesti hariduse infosüsteemi valessti või teeb kande, mida pole vaja teha, siis tuleb kanne korrigeerida. Samuti tuleb infosüsteemis teha astme muudatus, kui õpetajale omistatakse kõrgem aste või selle kehtivuse lõppedes madalam aste. Mõju ulatus on suurem suuremates koolides ja/või koolides, kus on rohkem karjääriastmete taotlejaid.

Vanemõpetaja karjääriastme omistamine komisjoni otsusega eeldab komisjoni moodustamist, korra väljatöötamist, taotluste läbivaatamist. Karjääriastmete omistamine toob kaasa töökoormuse kooli pidajate ja koolide jaoks seoses vanemõpetaja karjääriastme omistamise protsessiga. See aste eeldab otsuseid astme taotlejate kohta, mis võib suurendada koolijuhtide ja komisjoni koormust. Kui õpetaja karjäär jääb madalamatele astmetele, ei too see kaasa täiendavat töökoormust. Samuti ei suurene töökoormus oluliselt seoses meisterõpetaja astme omistamisega. Mõju ulatus on suurem suuremates koolides ja/või nendes koolides, kus on suurem kõrgemate karjääriastmete taotlejate hulk. Samas on oluline märkida, et vanemõpetaja astme puhul on koolidel täiendav võimalus märgata õpetaja potentsiaali ja kompetentse ning omistada talle vanemõpetaja karjääriaste koos kõrgema töötasuga.

Kooli pidajate vaates võib riskina käsitleda ka diferentseerimisosa suuremat seotust karjäärimudeliga, mis võib mõjutada paindlikkust töötasude kujundamisel. Riski maandamiseks on kavandatud diferentseerimisosa järkjärguline kasvatamine, mis loob kooli pidajatele ja koolidele täiendava otsustusruumi karjäärimudeli rakendamisel.

Haridus- ja Teadusministeerium analüüsib hiljemalt 2030. aastaks õpetajate karjääriastme omistamise protsessi rakendumist ning töötab tulemusest lähtuvalt välja asjakohased muudatused.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määrusega kehtestatakse vanem- ja meisterõpetajate palgakoeffitsiendid, mille kohaselt on vanemõpetaja töötasu alammäär 10% ja meisterõpetaja töötasu alammäär 30% kõrgem õpetaja töötasu alammäärast. **Eelnõu ei too kaasa riigieelarvele täiendavat kulu, kuna karjäärimudeli rakendamiseks kavandati vahendid riigieelarve strateegias (RES).**

Selleks suurendati lisaks alammäära kasvule ka diferentseerimiskomponenti. 2026. aastaks tõsteti diferentseerimiskomponendi osa 20%-lt 22%-ni ehk kahe protsendipunkti võrra iga arvestusliku ametikoha kohta. Riik suurendas RESis diferentseerimiskomponendi osa 2027. aastaks 23% ja 2028. aastaks 24%ni.

2026. aastaks eraldas riik täiendavalt 60 miljonit eurot õpetajate tööjõukulude kasvuks. Sellest summast suunati 6,5 miljonit eurot kutsehariduse õpetajatele. Aastatel 2027 ja 2028 on kõigi õpetajate diferentseerimiskomponendi suurendamiseks kavandatud RESi lisarahastus: 7 miljonit eurot 2027. aastal ja 14 miljonit eurot 2028. aastal. Selle hulgas on **kutseõppeasutuste õpetajate tööjõukulu diferentseerimisfondi protsendi suurenemise rahaline mõju 2026. aastaks 1,2 miljonit eurot, 2027. aastaks 1,8 miljonit ja 2028. aastaks 2,4 miljonit eurot.** Diferentseerimisfondi protsendi suurendamiseks kavandatud RESi vahendid võimaldavad rakendada käesoleva määrusega kutseõpetajatele kehtestatavat karjäärimudelit ja maksta vanem- ja meisterõpetajatele kõrgemat töötasu alammäära. Täpsed eelarvejaotused igaks aastaks selguvad 10. novembril, kui EHISE andmete põhjal on teada õpilaste ja õpetajate ametikohtade arv.

Määruse rakendamiseks tuleb teha ka Eesti hariduse infosüsteemi arendus, mis võimaldab õpetajale vajadusel märkida mitu karjääriastet vastavalt õpetaja kvalifikatsioonigrupile (üldharidusainete õpetaja, valikainete või valikkursuste õpetaja, kutseõpetaja). EHISE arenduse, loodava funktsionaalsuse testimise ja juurutamise tööde ühekordne maksumus on umbes 20 000 eurot. Arenduse käigus luuakse koolidele mugav ja kasutajasõbralik lahendus. Koolidele lisakulusid ei kaasne, süsteemi uuendused ja kasutusjuhend on koolidele tasuta kättesaadavad. Arenduskulud kaetakse Haridus- ja Teadusministeeriumi eelarvest.

Määruse rakendamise toetamiseks täiendatakse ka kooli pidajatele, koolidele ja õpetajatele mõeldud üldhariduse õpetajate ühist juhendmaterjali kutseõpetajate osaga, mis annab ülevaate karjäärimudeli ülesehitusest ning pakub praktilisi suuniseid selle rakendamiseks. Lisaks kavandatakse karjäärimudeli tutvustamiseks infoseminare. Eeltoodud tegevustega otseseid kulusid ei kaasne.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. juunil 2026. a ehk samaaegselt kutseõppeasutuse seaduse muudatustega, mis kehtestati põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (direktorite atesteerimine ja õpetajate karjäärimudel) kehtestamisega.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Määruse eelnõu edastatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Eesti Linnade ja Valdade Liidule ning arvamuse avaldamiseks Eesti Haridustöötajate Liidule, Eesti Õpetajate Liidule, Eesti Koolijuhtide Ühendusele, Õpetajate Ühenduste Koostöökojale, Tartu Ülikoolile, Tallinna Ülikoolile, Eesti Kutseõppe Edendamise Ühingule, Eesti Õpilasesinduste Liidule.